

Opowiadania matrioszki Tani

Katarzyna Leśniak
Piotr Tokarz

Scenariusz lekcji

Poradnik metodyczny do programu nauczania języka rosyjskiego
dla I etapu edukacyjnego (klasy I–III szkoły podstawowej)

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Beata Luc
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

Przedmiot:

język rosyjski

Temat lekcji:

Opowiadania matroszki Tani

Klasa, czas trwania zajęć:

I, 45 minut

Cele ogólne:

- poznawanie podstawowych informacji o Rosji: położenie na mapie, stolica, najpiękniejsze zakątki kraju,
- rozwijanie zainteresowania otaczającym światem,
- doskonalenie umiejętności pracy w grupie,
- kształcenie umiejętności prowadzenia dyskusji na określony temat.

Cele operacyjne**Uczeń:**

- zna podstawowe informacje o Rosji (stolica, ciekawe zakątki kraju, język rosyjski) (X.8.1., X.8.2.),
- wskazuje miejsce, gdzie znajduje się jego miejscowość (IV.3.1.),
- pokazuje na mapie świata Polskę i Rosję (X.8.2.),
- porównuje odległości i powierzchnie obu państw (II.1.1.),
- powtarza zwroty na powitanie i pożegnanie w języku rosyjskim (X.6.4.),
- współpracuje z rówieśnikami podczas wykonywania zadania (X.8.4.),
- słucha i czeka na swoją kolej, panuje nad chęcią nagłego wypowiedziania się (I.1.5.),
- słucha z uwagą wypowiedzi matroszki Tani (na temat Rosji), innych uczniów oraz nauczyciela, okazując szacunek wypowiadającej się osobie (I.1.1.).

NaCoBeZU („na co będę zwracać uwagę”):

- zapoznają się z asystentką nauczyciela – matroszką Tanią,
- powtarzam po rosyjsku zwroty grzecznościowe,
- słucham opowiadania matroszki Tani na temat Rosji (jej stolicy, zabytków, położenia geograficznego, symboli tego kraju),
- dzielę się z kolegami i koleżankami z klasy swoją wiedzą na temat Rosji i języka rosyjskiego,
- wskazuję na mapie położenie Polski i Rosji,
- zaznaczam kontury obu państw na przygotowanej przez nauczyciela mapce,
- wykonuję pracę plastyczną na temat najpiękniejszych zakątków Rosji (w ramach pracy domowej).

Metody i techniki nauczania:

- praca z tekstem/materiałem ilustracyjnym/nagraniem/filmem,
- doświadczenie świata przez eksperymentowanie i samodzielną aktywność dziecka,
- zabawy badawcze,
- rozmowa kierowana,

- aktywizowanie poprzez sztuki plastyczne,
- minidyskusja,
- burza mózgów,
- metoda kosza i walizki.

Formy pracy:

- praca indywidualna,
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- pacynka – matrioszka;
- przygotowane przez nauczyciela interaktywne pomoce dydaktyczne (mapa świata, gra memory – Wordwall);
- prezentacja ze zdjęciami ilustrującymi najpiękniejsze zakątki Rosji, historia matrioszki;
- obrazki z matrioszką i wolnym miejscem na rysunek dziecka.

OPIS PRZEBIEGU ZAJĘĆ

1. Zapoznanie dzieci z matrioszką – pacynką, która przyjechała z Moskwy, stolicy Rosji, aby towarzyszyć im podczas ich zajęć języka rosyjskiego.
 - Wprowadzenie nauczyciela do zajęć: „Kochane dzieci, mamy dziś wyjątkowego gościa w naszej szkole, który przyjechał do nas z bardzo daleka. Poznajcie matrioszkę. Matrioszkę Tanię”. Nauczyciel wyjaśnia, że matrioszka będzie towarzyszyła dzieciom zawsze podczas zajęć języka rosyjskiego, po czym „oddaje głos” matrioszce.
 - Matrioszka Tania wita się z dziećmi wyrażeniem *Привёт, дёму!*, zachęcając uczniów tym samym do odpowiedzi w języku rosyjskim (dzieci odpowiadają: *Привёт*). Następnie Matrioszka rozpoczyna swoją opowieść o kraju, z którego przybyła i pyta dzieci, czy wiedzą coś o Rosji – dyskusja z uwzględnieniem zasad kulturalnego zachowania.
2. Słuchanie opowiadania matrioszki o Rosji.
 - Praca z mapą świata. Matrioszka pokazuje na interaktywnej mapie świata, gdzie leży Rosja, i dalej opowiada o swoim kraju. Pyta dzieci: „A jak się nazywa wasz kraj?”. Po uzyskaniu odpowiedzi prosi o wskazanie Polski na mapie. Porównuje wielkość obu państw (dzięki interaktywnej mapie dzieci będą mogły nanieść na siebie kontury terytorialne Polski i Rosji w celu porównania wielkości ich powierzchni).
 - Zadanie 1: Dzieci wklejają do zeszytu mapę Eurazji, a ich zadaniem jest pokolorować na czerwono obszar Polski, a na niebiesko Rosji. Za wykonanie zadania uczniowie otrzymują naklejki.
 - Praca z interaktywną mapą Rosji. Matrioszka pokazuje zdjęcia z różnych zakątków Rosji i prosi, aby nauczyciel pomógł dzieciom znaleźć na mapie, gdzie znajdują się te miejsca. W tym momencie inicjatywa należy do nauczyciela (nie matrioszki). Podpowiada on uczniom, gdzie przedstawione miejsca się znajdują. Następnie matrioszka krótko charakteryzuje miejsca ze zdjęć (Pałac Zimowy, cerkiew Wasyla Błogosławionego, Kreml, plac Czerwony, jezioro Bajkał, Wielki Pałac Peterhof i inne).

- Zadanie 2: Interaktywna gra memory. Uczniowie mają za zadanie połączyć zabytki Rosji z nazwami miast, w których się znajdują (sześć przykładów).
 - Praca z przygotowaną przez nauczyciela mapą obejmująca europejską część Azji i wschodnią część Europy. Matrioszka prosi jeszcze raz o pokazanie na mapie Polski i znalezienie miejsca zamieszkania dzieci (zaznaczone kropką przez nauczyciela). Później uczniowie odszukują stolicę Rosji – Moskwę (zaznaczona kropką). Rysują linię z miejsca zamieszkania do Moskwy i sprawdzają, jak daleko od miejscowości, w której mieszkają, leży stolica Rosji (odwołanie do doświadczeń dzieci, np. „Czy byliście nad morzem samochodem?”. Rysowanie linii, która ma swój początek w miejscu zamieszkania uczniów i kończy się w wybranej miejscowości nad Morzem Bałtyckim, a następnie porównywanie długości linii: „Gdzie jest dalej? Nad morze czy do Moskwy?” – można podać inne tego typu przykłady).
3. Przygotowanie pracy plastycznej – prezent od matrioszki.
- Matrioszka daje dzieciom kartkę (swoje „zdjęcie”) z pustym miejscem z boku, w którym dzieci muszą namalować siebie.
 - Matrioszka żegna się z dziećmi w języku rosyjskim i prosi o pokazanie gotowych, pokolorowanych obrazków na następnym spotkaniu. Wystawa prac w klasie.
4. Praca domowa: Najpiękniejsze miejsce w Rosji – praca plastyczna wykonana techniką dowolną. Nauczyciel wyjaśnia, że może być to praca przestrzenna lub rysunek. Zadanie ma charakter konkursu plastycznego.
5. Ewaluacja: W części ewaluacyjnej uczniowie na kolorowych kartkach rysują to, co było świetne, satysfakcjonujące, inspirujące dla nich i wrzucają do walizki. To, co symbolizowało wady lekcji, co przeszkadzało uczniom na lekcji, czego zabrakło, rysują na białych kartkach i wrzucają do kosza.

Komentarz metodyczny

Realizacja kompetencji kluczowych i umiejętności miękkich

- Scenariusz jest propozycją przeprowadzenia pierwszej lekcji języka rosyjskiego w klasie I. To zajęcia o charakterze kulturoznawczym, które mają na celu zainteresować uczniów Rosją, rozbudzić chęć poznawania tego kraju, jego mieszkańców i języka rosyjskiego.
- Za wykonanie zadania 1 uczniowie dostają w nagrodę naklejkę, którą wklejają do swojego zeszytu do języka rosyjskiego. Chętni, którzy zgłoszą się do wykonania zadania 2: gra memory, otrzymują w nagrodę kolejną naklejkę. Jest to świetna motywacja dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym do podejmowania wysiłku i zachęta do podjęcia się wykonania danego zadania.
- Podczas lekcji prezentowane są informacje dotyczące kultury Rosji (najważniejsze zabytki i najciekawsze zakątki), co wpływa na kształtowanie świadomości i ekspresji kulturalnej (jedna z ośmiu kompetencji kluczowych). Lekcja umożliwia również rozwijanie umiejętności rozumienia i tworzenia informacji, kształtowania kompetencji społecznych, z zakresu uczenia się (np. współpraca w grupie, uczenie się przez zabawę, wymiana informacji na temat Rosji), kompetencji matematycznych i cyfrowych (mierzenie i porównywanie odległości, rozwijanie orientacji

przestrzennej, korzystanie z narzędzi informatycznych podczas gry dydaktycznej memory). Ponadto temat lekcji umożliwia odniesienie się do dotychczasowych doświadczeń uczniów i ich wiedzy o Rosji.

- Celem zadania domowego, które ma charakter konkursu, jest rozbudzenie w dzieciach ciekawości, zachęcenie do poznania Rosji, jej najpiękniejszych zakątków i zaktywizowanie uczniów poprzez wyrażenie emocji i fascynacji w formie artystycznej (praca plastyczna). Tu również jest kształtowana świadomość i ekspresja kulturalna. Każde dziecko, które przygotuje pracę, powinno być docenione i otrzymać nagrodę. Proponując dwie formy wykonania pracy (przestrzenna lub rysunek) nauczyciel uwzględnia autonomię ucznia, dzięki czemu rozwija ten rodzaj kompetencji miękkich. Konkurs plastyczny powinien być rozstrzygnięty na najbliższej lekcji języka rosyjskiego, a prace należy wyeksponować w sali lekcyjnej lub na korytarzu szkolnym (docenienie pracy dziecka).
- W trakcie lekcji nauczyciel powinien w sposób życzliwy odnosić się do uczniów, zauważać ich starania i chwalić za podejmowany wysiłek, co będzie pozytywnie wpływać na motywację do nauki języka rosyjskiego.
- Wykorzystując po lekcji metodę ewaluacyjną walizka – kosz, nauczyciel języka obcego otrzymuje informację zwrotną, dotyczącą poziomu lekcji (jej plusów i minusów), jak również postawy oraz stopnia rozwijania umiejętności i zainteresowania każdego ucznia.

Nauczanie zdalne

- W sytuacji nauczania zdalnego należy używać udostępnienia ekranu, na którym nauczyciel będzie wyświetlał prezentacje i ilustracje najpiękniejszych zakątków Rosji. Dzięki telekonferencji można przedstawić dzieciom matrioszkę – pacynkę, która przywita się z nimi i opowie krótko o Rosji.
- Nauczyciel może wykorzystać platformy internetowe, tj. Wordwall lub LearningApps, w celu tworzenia interaktywnych gier dydaktycznych (m.in. wspomniana w scenariuszu gra memory). Mogą być one odtwarzane na dowolnym urządzeniu z dostępem do internetu, np. komputerze, tablecie, smartfonie. Uczniowie mogą posługiwać się nimi sami lub pod opieką rodzica/opiekuna. Na platformie Genial.ly można przygotować również prezentację o położeniu geograficznym Rosji i Polski, pokazującą odległość między tymi krajami.
- Również interaktywna mapa Rosji może być przygotowana z pomocą platformy Genial.ly. Mapa powinna zawierać sześć interesujących symboli Rosji. W trakcie pracy zdalnej nauczyciel może wykorzystać przygotowane przez siebie materiały stworzone na tej platformie, wysyłając link z poleceniami, ilustracjami, filmami i objaśnieniami, które w atrakcyjny sposób przekazują uczniom wiedzę i zachęcają do samodzielnego zgłębiania tematu.

Dostosowanie do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE)

- Dla uczniów słabowidzących należy wykonać ksero powiększonej mapy Eurazji, aby ułatwić mu pokolorowanie obszarów Polski i Rosji. Należy zadbać również o to, aby uczniowie z dysfunkcją wzroku i słuchu zajęli miejsca blisko nauczyciela i tablicy multimedialnej.

- Instrukcje i komunikaty nauczyciel powinien formułować j w sposób jasny i zrozumiały, stosując krótkie zdania. Należy się upewnić, czy przekazywane polecenia są zrozumiałe dla uczniów, a w razie potrzeby przedstawić wyjaśnienia uzupełniające.
- Matrioszka Tania, opowiadając o Rosji, może zapytać dzieci, czy znają jakieś rosyjskie bajki, a następnie zaprezentować przygotowane plakietki z wizerunkami bajkowych bohaterów, przypisanych przez ich twórców do kultury i obyczajów tego kraju. Pokazując je, matrioszka zadaje uczniom pytanie: *Кто это?* Dzieci odpowiadają zgodnie z tym, co widziały już wcześniej w kinie, w telewizji, w przedszkolu (imiona bohaterów bajek wymieniając po polsku). Natomiast uczniom ze SPE, potrzebującym z reguły więcej czasu na namysł, reakcję lub odpowiedź, nauczyciel może zaproponować ulepienie z plasteliny danej bajkowej postaci (np. Wilka i Zająca – bohaterów kreskówki *Ну, погоди!*, Krokodyla Gienę) i zaprezentowanie jej klasie zgodnie ze swoimi możliwościami psychoruchowymi. W uzupełnieniu do wypowiedzi matrioszki Tani rusycysta dodaje, że postaci z bajek są także znane wielu uczniom mieszkającym w Rosji – w Moskwie, w Sankt Petersburgu, a nawet na dalekiej Syberii, którzy zapewne zadają sobie podobne pytania, by je rozpoznać i zapamiętać.

Katarzyna Leśniak – absolwentka Instytutu Języków Obcych (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu) oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego na kierunku filologia rosyjska. Posiada dodatkowe wykształcenie z zakresu wychowania przedszkolnego (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu) oraz z zakresu edukacji elementarnej – wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna (Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Brzegu). Od 2008 roku pracuje w Katolickiej Szkole Podstawowej im. ks. F. Błachnickiego w Nowym Sączu – początkowo jako nauczycielka języka rosyjskiego, a od 2013 spełnia się jako nauczycielka wychowawca w edukacji wczesnoszkolnej. Ma również doświadczenie w pracy m.in. jako lektor języka rosyjskiego w Centrum Językowym (Wyższej Szkoły Biznesu) w Nowym Sączu.

Piotr Tokarz – rusycysta. Z wykształcenia tłumacz języka rosyjskiego, w którym jest zakochany nieprzerwanie od ponad 10 lat. Dyplom licencjata (2013) oraz magistra (2015) filologii rosyjskiej otrzymał odpowiednio w Instytucie Języków Obcych (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu) i w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej (Uniwersytet Jagielloński). Swoje wykształcenie uzupełnił z pedagogiki (2017), uprawniającej go do wykonywania zawodu nauczyciela. Od 2016 roku posiada doświadczenie pracy jako korepetytor, nauczyciel czy wykładowca języka rosyjskiego w szkołach językowych, prywatnych i na uczelni. Dodatkowo odbywał liczne praktyki translatorskie, występował również w charakterze tłumacza konsekutynowego w ramach programu studyjnego Study Tours to Poland.